

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Шаран
Підпис

Шаран В.Л.
Ініціали та прізвище

19 жовтня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання української мови

Галузь знань 01 Освіта
Шифр Назва

Спеціальність 014. Середня освіта (Українська мова та література)
Шифр Назва

Статус дисципліни Нормативна
Нормативна (вибіркова)

Факультет Філологічний
Кафедра української мови

Дані про вивчення дисципліни

Дані про вивчення дисципліни													
Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни Кредити і ЄКТС		Кількість годин					Курсова робота	Вид семестрового контролю		
					Аудиторні заняття						Самостійна робота	Залік	Екзамен
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	IV	7	4/120	64	32	-	32	-	58	-	-	+	
Заочна	IV	7	4/120	16	12	-	4	-	104	-	-	+	
Заочна	II	3	4/120	16	12	-	4	-	104	-	-	+	

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки

бакалаврів

Ступінь вищої освіти

Розробник:

М.І. Зубрицька
Підпис

Зубрицька М. І., канд. філолог. наук, доцент
Ініціали та прізвище викладача, науковий ступінь і вчене звання

Схвалено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 8 від 30 серпня 2018 р.

Завідувач кафедри *П.В. Мацьків*
Підпис Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету:

Протокол № 7 від 06 вересня 2018 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 9 від 16 жовтня 2018 р.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: пізнання особливостей організації навчального процесу в загальноосвітній школі, формування у студентів-бакалаврів методично-виховних, психолого-педагогічних, експертно-аналітичних складових компетенцій учителя; ознайомлення з методами, прийомами та особливостями проведення різних типів уроків та формування лінгвістичних умінь та навичок учнів.

Предмет: закономірності викладання української мови у загальноосвітній школі.

Завдання: ознайомлення із законодавчими актами України про вищу освіту, концепцію та перспективи її розвитку; оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії зі студентами з метою формування у них наукового світогляду, національної свідомості та гідності, почуття патріотизму і професійної відповідальності; ознайомлення зі структурою та змістом навчального процесу у вишах, з особливостями професійної діяльності викладачів, завідувача кафедри, деканату; навчання молодих науковців творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні упродовж вивчення курсу; ознайомлення магістрантів із методами, формами та прийомами викладання української мови у старшій школі; навчання планувати, організовувати, аналізувати різноманітні види аудиторних і позааудиторних занять, застосовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів; набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності; ознайомлення з передовим педагогічним досвідом викладачів ВНЗ України; апробація найефективніших прийомів і методів навчання, застосовуваних у системі викладання української мови у старшій школі.

Заплановані результати навчання

Студенти повинні знати:

- критерії оцінювання навчальних досягнень учнів загальноосвітньої школи з української мови за дванадцятибальною шкалою;
- умови та основні правила спілкування, види мовленнєвих ситуацій, роль мови у формуванні та самовираженні особистості;
- програму і підручники з української мови; типи уроків, їх структуру; методи навчання; ступені вивчення мови в шкільному курсі;
- граматичний матеріал, вивчення якого викликає труднощі в учнів;
- зміст шкільного курсу рідної української мови, лінгвістичні і психологічні основи вивчення української мови у загальноосвітній школі;
- методику формування в учнів граматичних понять;
- основні види роботи з культури мови і стилістики;
- основні напрямки розвитку зв'язного мовлення, зміст роботи з розвитку мовлення, методику проведення усних і письмових робіт;
- організацію роботи над помилками, допущеними в усному мовленні і в творчих роботах учнів;
- календарне і тематичне планування, його особливості;
- можливості вивчення розділів блоками;
- основні вимоги до опорних сигналів;
- види мовленнєвої діяльності та методику їх розвитку на аспектних уроках і уроках розвитку зв'язного мовлення;
- роль і види наочності при вивченні окремих розділів шкільного курсу рідної мови.

Студенти повинні вміти:

- осмислювати основні концептуальні засади мовної освіти в Україні;
- визначити основні завдання на кожному етапі вивчення шкільного курсу, виходячи з основних завдань як предмета, так і навчально-виховного процесу;
- встановлювати основні міжпредметні зв'язки між українською мовою та іншими шкільними предметами;
- проводити методичний аналіз матеріалу, що вивчатиметься: встановлювати наступність і перспективність у його вивченні, співвідношення між теоретичним матеріалом і практичними вміннями, диференціювати матеріал за ступенем складності його засвоєння, виділяти в ньому головне;
- вільно орієнтуватися у шкільній програмі з української мови і підручниках з усіх років навчання;

- моделювати сучасний урок, використовуючи новітні технології навчання;
- оптимально використовувати можливості рідної мови для досягнення освітніх, виховних і розвиваючих цілей, враховуючи при цьому особливості засвоєння мови учнями різних класів;
- працювати з підручниками, вміло використовувати дидактичні можливості методичного апарату навчальної книги, її рубрикації, умовні позначення, питання і завдання, ілюстративний матеріал, вправи;
- вести позакласну роботу з предмета, вдало поєднувати її форми з програмним вивченням мови.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців

Курс пов'язаний з наступними дисциплінами: «Практикум з української мови», «Сучасна українська літературна мова», «Історія української мови», «Вступ до мовознавства», «Стилістика».

Зміст дисципліни

Роль української мови в реалізації концепції національної освіти в Україні.

Рідна мова як основа інтелектуального і духовного розвитку особистості. Аналіз програм з української мови для загальноосвітніх шкіл та гімназій. Місце і значення найважливіших розділів у програмі "Українська мова. 5-11 класи". Лінгвістичні основи навчання рідної мови.

Методи і прийоми навчання української мови. Сучасні класифікації методів навчання. Принципи навчання. Вибір методів навчання на урок мови. Проблемність у навчанні мови.

Типи уроків української мови, їх структура. Урок як основна форма організації навчання. Основні види і структура аспектичних уроків. Особливості уроків розвитку зв'язного мовлення. Нестандартні уроки української мови.

Лінгвістичні засади вивчення шкільного курсу фонетики, графіки та орфоєпії.

Методика формування лексичних понять на уроках рідної (української) мови. Особливості засвоєння фразеології. Методика вивчення будови слова та словотвору.

Труднощі при вивченні тем з морфології та шляхи їх подолання.

Проблемний підхід до вивчення частин мови. Блокове компонування програмового матеріалу. Шляхи інтенсифікації навчання на уроках мови. Проблемність при вивченні службових частин мови.

Методика вивчення словосполучення у школі. Особливості вивчення простого речення. Методика вивчення двоскладних і односкладних речень. Методи і прийоми вивчення способів вираження головних та другорядних членів речення.

Основні методи і прийоми вивчення синтаксису складного речення. Методи і прийоми вивчення складносурядного речення.

Структурно-семантична класифікація складнопідрядних речень і її шкільний варіант. Труднощі в опрацюванні синтаксичного матеріалу.

Методика вивчення орфографії та пунктуації.

Уроки розвитку зв'язного мовлення. Лінгвістичні основи навчання стилістики у шкільному курсі мови. Методика вивчення риторики у школі. Робота над текстами різних стилів.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Роль української мови в реалізації концепції національної освіти в Україні.	2	-	2	3
Тема 2. Лінгвістичні основи навчання рідної мови. Комунікативне спрямування.	2	-	2	3
Тема 3. Методи і прийоми навчання української мови. Проблемність у навчанні мови.	2	-	2	4
Тема 4. Типи уроків української мови, їх структура.	2	-	2	4
Тема 5. Методика навчання фонетики, графіки та орфоєпії в школі.	2	-	2	3

Тема 6. Методика формування лексичних понять на уроках мови. Особливості засвоєння фразеології.	2	-	2	4
Тема 7. Методика вивчення будови слова та словотвору.	2	-	2	3
Тема 8. Методика вивчення морфології у шкільному курсі мови.	2	-	2	4
Тема 9. Методика вивчення словосполучення в школі.	2	-	2	4
Тема 10. Методика вивчення синтаксису простого речення.	2	-	2	3
Тема 11. Вивчення синтаксису складного речення в школі.	2	-	2	3
Тема 12. Уроки розвитку зв'язного мовлення. Принципи і напрямки роботи.	2	-	2	4
Тема 13. Лінгвістичні основи навчання стилістики у шкільному курсі мови.	2	-	2	4
Тема 14. Методика вивчення риторики в школі.	2	-	2	4
Тема 15. Специфіка нестандартних уроків української мови.	2	-	2	4
Тема 16. Методика оцінювання контрольних та творчих робіт учнів.	2	-	2	4
Разом за семестр	32	-	32	58

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для студентів денної форми навчання
VII семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1	Методика навчання української мови у загальноосвітній школі як навчальна дисципліна. Рідна мова як основа інтелектуального і духовного розвитку особистості. Аналіз програм з української мови для загальноосвітніх шкіл та гімназій. Структура, лінійний принцип побудови програм. Характер змін, внесених у програми. [3, с.6-15], [5, с. 9-20], [2, с.7-9], [9, с.6-11], [13, с. 5-8]	2
2	Лінгвістичні основи навчання рідної мови. Комунікативне спрямування у навчанні мови. Загальна характеристика та аналіз шкільних підручників з української мови. Основні аспекти навчання мови. [3, с.16-24], [5, с.21-32], [2, с.10-14], [11, с.8-15]	2
3	Методи і прийоми навчання української мови. Проблемність у навчанні мови. Сучасні класифікації методів навчання. Характеристика методів і прийомів навчання. Принципи навчання. Вибір методів навчання на урок мови. [1, с.15-29], [5, с.43-68], [13, с.4-9], [2, с.15-18]	2
4	Типи уроків української мови, їх структура. Урок як основна форма організації навчання. Типологія уроків за метою, змістом, методами та структурою навчання. Основні види і структура аспектичних уроків. Особливості уроків розвитку зв'язного мовлення. Нестандартні уроки української мови. [3, с.78-99], [5, с.69-115], [6, с.15-61], [2, с.18-22], [8, с.18-56]	2
5	Методика навчання фонетики, графіки та орфоєпії в школі. Лінгвістичні засади вивчення шкільного курсу фонетики, графіки та орфоєпії. Методи та прийоми вивчення фонетики, графіки та орфоєпії. Фонетико-графічні, орфоєпічні вправи та методика їх проведення. Особливості вивчення фонетики в умовах діалектного оточення. Інноваційні підходи до вивчення фонетики, графіки й орфоєпії (блокове компонування програмового матеріалу). [5, с.117-128], [3, с.89-101], [9, с.4-11], [13, с. 9-14], [2, с.23-29]	2
6	Методика формування лексичних понять на уроках мови. Особливості засвоєння фразеології. Зміст роботи з розділу «Лексикологія» в 5-6 класах. Методичні принципи вивчення лексики. Методика формування лексичних понять. Лексичні вправи, їх види. Шляхи збагачення лексичного словника учнів на уроках української мови. Методичні принципи вивчення фразеологізмів. Шляхи збагачення фразеологічного словника учнів на уроках української мови. Обговорення проведених в аудиторії фрагментів уроків з фонетики та фразеології. [5, с.129-143], [13, с.18-21], [16, с.87-91], [2, с.30-35]	2

7	Методика вивчення будови слова та словотвору. Зміст навчальних розділів «Будова слова» і «Словотвір». Лінгвістичні основи курсу. Проблемні ситуації при вивченні морфемної будови слова. Особливості вивчення словотвору у 5-6 класах. Роль дидактичних матеріалів та наочності при вивченні тем. [1,с.17-43], [4,с. 14-36], [18,с.5-28], [2,с.36-39]	2
8	Методика вивчення морфології у шкільному курсі мови. Місце морфології у шкільному курсі української мови. Особливості вивчення самостійних частин мови: а) лексико-семантичні групи слів; б) опрацювання форм словозміни. Труднощі при вивченні тем з морфології та шляхи їх подолання. Проблемний підхід до вивчення частин мови. [5,с.118-164], [3,с. 81-112], [19,с.23-48], [2,с.40-44]	2
9	Методика вивчення словосполучення в школі. Методи і прийоми формування в учнів синтаксичних понять. Методика вивчення словосполучення у 5-му класі. Методика вивчення видів словосполучень за способами вираження головного слова у 8-му класі. Типи підрядного зв'язку у словосполученнях. Діагностика труднощів, що виникають при вивченні тем.[8,с.42-98], [7,с. 7-49], [18,с.29-71], [2(2),с.4-7]	2
10	Методика вивчення синтаксису простого речення. Особливості вивчення простого речення. Методика вивчення двоскладних і односкладних речень. Методи і прийоми вивчення способів вираження головних та другорядних членів речення. Роль наочності на уроках вивчення синтаксису. [3,с.131-167], [5,с.162-198], [16,с.87-91], [2(2),с.8-12], [3,с.131-167]	2
11	Вивчення синтаксису складного речення в школі. Основні методи і прийоми вивчення синтаксису складного речення. Методи і прийоми вивчення складносурядного речення. Структурно-семантична класифікація складнопідрядних речень і її шкільний варіант. Труднощі в опрацюванні синтаксичного матеріалу. Наочність на уроках вивчення синтаксису. [5,с.201-228], [7,с.68-109], [13,с.18-29], [2(2),с.13-16]	2
12	Уроки розвитку зв'язного мовлення. Основні принципи і напрямки роботи з розвитку зв'язного мовлення. Методика роботи над усним і писемним висловлюванням. Формування монологічного та діалогічного мовлення учнів. Види переказів та учнівських творів. Шляхи попередження змістових та лексичних помилок. [6,с.51-188], [10,с.8-35], [12,с.3-26], [2(2),с.22-25]	2
13	Лінгвістичні основи навчання стилістики у шкільному курсі мови. Опрацювання стилів мовлення та їх різновидів у 5–7 класах. Функціонально-стилістичне спрямування у вивченні мовних явищ. Роль стилістичних вправ у формуванні мовленнєвих умінь. Типи стилістичних помилок. [10,с.76-112], [7,с.21-48], [5,с.301-338], [2(2),с.26-30]	
14	Методика вивчення риторики в школі. Лінгвістичні основи курсу риторики. Предмет вивчення риторики. Роди і жанри красномовства. Система уроків з риторики в 10–11 класах загальноосвітньої школи. [6,с.15-48], [5,с.370-388], [2(2),с.30-34]	
15	Методика вивчення орфографії та пунктуації в школі. Значення орфографії та її місце в шкільному курсі мови. Основні принципи методики навчання орфографії. Види орфографічних вправ та завдань. Значення вивчення пунктуації та її теоретичні основи. Поняття про пунктограму. Робота над орфографічними та пунктуаційними помилками на уроках мови. [3,с.49-81], [13,с.18-98], [16,с.87-91], [17,с.5-12], [2(2),с. 35-38]	
16	Лінгвістичний аналіз тексту в школі. Методика оцінювання контрольних та творчих робіт учнів. Навчання школярів логічному викладу думок у різних типах і стилях мовлення. Ознайомлення з текстом та його особливостями. Робота над мовою художніх текстів. Лінгвістичний аналіз текстів. [4,с.31-59], [17,с.32-64], [2(2),с.39-69]	
Разом за семестр:		32

**Перелік практичних занять
для студентів денної форми навчання
VII семестр**

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Роль рідної мови в реалізації концепції національної освіти в Україні [3,с.6-15], [5, с. 9-20], [2, с.7-9], [9, с.6-11], [13, с. 5-8]	2

2	Лінгвістичні основи навчання рідної мови [3, с.16-24], [5,с.21-32], [2,с.10-14], [11,с.8-15]	2
3	Методи і прийоми навчання української мови [1,с.15-29], [5,с.43-68], [13,с.4-9], [2,с.15-18]	2
4	Типи уроків української мови, їх структура [3,с.78-99], [5,с.69-115], [6,с.15-61], [2,с.18-22], [8,с.18-56]	2
5	Методика навчання фонетики, орфоєпії та графіки [5,с.117-128], [3,с.89-101], [9, с.4-11], [13, с. 9-14], [2,с.23-29]	2
6	Методика формування лексичних понять на уроках української мови. Особливості засвоєння фразеології [5,с.129-143], [13,с.18-21], [16, с.87-91], [2,с.30-35]	2
7	Методика вивчення будови слова та словотвору [1,с.17-43], [4,с. 14-36], [18,с.5-28], [2,с.36-39]	2
8	Методика вивчення самостійних та службових частин мови [5,с.118-164], [3,с. 81-112], [19,с.23-48], [2,с.40-44]	2
9	Методика вивчення словосполучення в школі. [8,с.42-98], [7,с. 7-49], [18,с.29-71], [2(2),с.4-7]	2
10	Методика вивчення синтаксису простого речення. [3,с.131-167], [5,с.162-198], [16,с.87-91], [2(2),с.8-12], [3,с.131-167]	2
11	Вивчення синтаксису складного речення в школі. [5,с.201-228], [7,с.68-109], [13,с.18-29], [2(2),с.13-16]	2
12	Уроки розвитку зв'язного мовлення. [6,с.51-188], [10,с.8-35], [12,с.3-26], [2(2),с.22-25]	2
13	Лінгвістичні основи навчання стилістики у шкільному курсі мови. [10,с.76-112], [7,с.21-48], [5,с.301-338], [2(2),с.26-30]	2
14	Методика вивчення риторики в школі. [6,с.15-48], [5,с.370-388], [2(2),с.30-34]	2
15	Методика вивчення орфографії та пунктуації в школі. [3,с.49-81], [13,с.18-98], [16,с.87-91], [17,с.5-12], [2(2),с. 35-38]	2
16	Лінгвістичний аналіз тексту в школі. Методика оцінювання контрольних та творчих робіт учнів. [4,с.31-59], [17,с.32-64], [2(2),с.39-69]	2
Разом за семестр:		32

**Перелік практичних занять
для студентів заочної форми навчання
III, VII семестри**

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Типи уроків української мови, їх структура [3,с.78-99], [5,с.69-115], [6,с.15-61], [2,с.18-22], [8,с.18-56]	2
2	Вивчення синтаксису складного речення в школі. [5,с.201-228], [7,с.68-109], [13,с.18-29], [2(2),с.13-16]	2
Разом за семестр:		4

**Зміст самостійної (індивідуальної) роботи
для студентів денної форми навчання VII семестр**

№ з/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу; складання планів-конспектів уроків Технологія проблемного навчання в школі Модульне навчання, його принципи	10
2	Методика вивчення самостійних та службових частин мови Методика вивчення типів простого речення в школі	16
3	Особливості вивчення теми «Головні члени речення» Методика формування поняття про складносурядне речення Формування поняття про складнопідрядне речення Методика вивчення безсполучникового речення	16

4	Методика вивчення орфографії в школі Основні напрями роботи зі стилістики в школі. Сучасні технології навчання: загальна характеристика Лінгвістичні основи курсу риторики. Роди і жанри красномовства	16
Разом за семестр:		58

**Зміст самостійної (індивідуальної) роботи
для студентів заочної форми навчання III, VII семестри**

№ з/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу; складання планів-конспектів уроків Аналіз програм з української мови для загальноосвітніх шкіл та гімназій. Місце і значення найважливіших розділів у програмі “Українська мова. 5-11 класи”. Лінгвістичні основи навчання рідної мови. Методи і прийоми навчання української мови.	26
2	Лінгвістичні засади вивчення шкільного курсу фонетики, графіки та орфоєпії. Методика формування лексичних понять на уроках рідної (української) мови. Особливості засвоєння фразеології. Методика вивчення будови слова та словотвору.	22
3	Труднощі при вивченні тем з морфології та шляхи їх подолання. Проблемний підхід до вивчення частин мови. Блокове компонування програмового матеріалу. Шляхи інтенсифікації навчання на уроках мови. Проблемність при вивченні самостійних та службових частин мови.	26
4	Особливості вивчення теми «Головні члени речення» Методика формування поняття про складносурядне речення Формування поняття про складнопідрядне речення Методика вивчення безсполучникового речення	30
Разом за семестр:		104

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Умови інноваційної діяльності вчителя.

Методи та форми активізації навчального процесу.

Переваги та недоліки застосування інтерактивних методик.

Розробка структури і змісту сучасного уроку мови.

Методика використання технічних засобів навчання.

Професійна підготовка студентів-філологів до роботи в школах різних типів.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний метод.

2. Дослідницький метод.

3. Репродуктивний метод.

4. Проблемно-пошуковий метод.

5. Словесний метод.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль: підготовка до практичних занять і виконання індивідуальних завдань.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Передбачені усні відповіді та виконання індивідуальних завдань. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: собальною, національною і ЄКТС.

№	Вид діяльності	Кількість балів
1.	Поточна успішність	30 балів
2.	Індивідуальне завдання (письмове)	20 балів
3.	Співбесіда	10 балів
4.	Екзамен	40 балів
	Усього	100 балів

Розподіл 100 балів між видами робіт подано у таблиці.

Відповіді на практичних заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні модуля, включаючи оцінки "2", n – кількість цих оцінок (не менше трьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка. Якщо середня оцінка за відповіді на практичних заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів x дорівнює нулю.

- підсумковий контроль: вивчення предмету в цьому семестрі завершується екзаменом.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Біляев О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Навчання української мови в 10 -11 класах: Посібник для вчителя / О. М. Біляев. – К.: Освіта, 1998. – 143 с.
2. Зубрицька М.І., Мельник Л.Б. Методика навчання української мови: частина I,II.– Дрогобич, 2016.
3. Караман С. О. Методика навчання української мови в гімназії. – К.: Ленвіт, 2000. – 272 с.
4. Кочан І.М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 249 с.
5. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах : методичний матеріал / За ред. М. І. Пентиліук. К.: Ленвіт, 2009. – 400 с.
6. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
7. Плиско К. М. Теорія і методика навчання української мови в середній школі / К. М. Плиско. – Харків, 2001. – 114 с.
8. Словник-довідник з української лінгводидактики: Навч. посібник / кол. авторів за ред. М. Пентиліук. – К.: Ленвіт, 2003. – 149 с.
9. Таранік -Ткачук К., Шелехова Г. Методичні рекомендації щодо вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах у 2010- 2011 навчальному році / К. Таранік- Ткачук, Г. Шелехова // Дивослово. – 2010. – № 9.

Додаткова

10. Білоусенко П.І., Явір В.В. Проблемно-ситуативні завдання на уроках рідної мови.– К.: Освіта, 1990.
11. Біляев О., Симоненкова Л. Концепція навчання державної мови в школах України // Дивослово.– 1996.– № 1.
12. Варзецька Л.О. Методика розвитку зв'язного мовлення. – К.: РНМК – 1992.
13. Грибан Г., Кучерук О. Методика викладання української мови в середній школі. Зошит-посібник.– Київ: Кондор, 2003.– 120 с.
14. Кобцев Д., Приходько І. Рідна мова : 3б. диктантів із завданнями.5-11кл., Навч.- метод. посібник.– Львів: Світ, 2004.
15. Кобцев Д., Приходько І. Розвиток зв'язного мовлення. 5 кл. Дидактичні матеріали для вчителя та учня. – Львів: Афіша, 2001
16. Кравченко О. Дидактичний матеріал : ілюстративність, пошуковість, різноманітність / О. Кравченко // Укр. мова і л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях, колегіумах. – 2000. – № 4. – С. 87–91.
17. Лісовський А.М. Література і розвиток творчих сил учнів, або невикористані резерви методики: Навчальний посібник / А. М. Лісовський. — К.: Ленвіт, 2007. — 64 с.
18. Ломакович С. Українська мова в схемах і таблицях: Будова слова. Словотвір. Морфологія. Синтаксис.–Харків: Світ дитинства, 1998.
19. Ситник О. П. Професійна компетентність вчителя / О. П. Ситник // Управління школою. – 2006. – № 14 (134). – С. 2 – 9.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Нормативна база (Закони, Положення, Укази, листи МОНУ).

Поглиблюють інформацію про особливості педагогічної професії та організацію навчально-виховного процесу у виші матеріали, розміщені на веб-сторінках:

www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України;

20. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В.Вернадського;

21. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники тощо;

22. www.ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники.